

Zerga atzerakada

Oxfamen azken txostenaren arabera atzeraldi handiaren osteko desberdintasunen igoeran soldatapekoek izandako errenta galerak ez ezik, enpresa handien zerga jokabideak ere berebiziko garrantzia izan du. Desberdintasunak lausotzeko lanabes inportanteena fiskalitatea izanik enpresen zerga ekarpena gero eta apalagoa da. Elkartein Gaineko Zergak 2016an 2007aren erdia bildu zuen dirutan Espainiako Estatuan, baita Hego Euskal Herrian ere. Araba, Bizkaia eta Gipuzkoan Elkartein Gaineko Zergaren kopurua itundutako diru bilketaren %14,5 zen 2007an, baina 2016an ehuneko hori %8,2ra jaitsi zen.

Mendebaldeko ekonomia politika ofizialetan agenda liberala indartu ahal gertatzen ari da kapitalaren jabeen gaineko zerga arintzea. Horretarako bide erabili ohi dira, mozkinen gaineko tasaren jaitsiera eta kenkarien hedapena. Ekonomia Lankidetzaren eta Garapenerako Erakundeko – ELGA-OECD – herrialdeetan zerga horren batez besteko tasa %32,2koa zen mendearren hasieran eta 2016an %24,7koa. Jaitsierak ez du etenik, horrela abenduaren hasieran AEBetako Senatuak azken hiru hamarkadetakoko zerga erreformarik gogorrena onartu zuen. Neurri behinena Elkartein Gaineko Zergaren tasa %35etik %20ra jaitea izan da. Donald Trumpen ortodoxia ekonomikoaren lehen garaipen politikoa. Frantziako Emmanuel Macronen gobernuak hainbat neurri liberal onartzeko bidean da, horien artean Elkartein Gaineko Zergaren %33,3ko tasa %25era jaitea.

Testuinguru honetan ulertu behar da Araba, Bizkaia eta Gipuzkoarako Gas-teizko gobernuak PPren laguntzarekin itundutako Elkartein Gaineko Zergaren beherakada indartsua. Akordioak datozen bi urtetan zerga honen tasa %28tik %24ra jaitea aurreikusten

Mikel Zurbano
EHU-KO IRAKASLEA

Confesbask-en argudioak erabili dituzte alderdiok neurria legitimatzeko. Neurri honek inbertsioa handituko omen du eta beraz enplegua. Hau da erabilitako argudio nagusia eta ez da balekoa. Izan ere, aspaldiko ebidentzia empirikoak bertan behera utzi du garai bateko mozkinen, inbertsioaren eta enpleguaren arteko ekuazioa

du (enpresa txiki eta ertainentzat tasa egungo %24tik %20ra beheratuko da). Confesbask-en argudioak erabili dituzte alderdiok neurria legitimatze-

ko. Neurri honek inbertsioa handituko omen du eta beraz enplegua. Hori da erabilitako argudio nagusia eta ez da balekoa. Izan ere, aspaldiko ebidentzia empirikoak bertan behera utzi du garai bateko mozkinen, inbertsioaren eta enpleguaren arteko ekuazioa. Esaterako, azken krisialdiko datuek erakutsi dute enpresen mozkinak handitu diren arren inbertsio produktiboa egoera geldikorrean dagoela, baita gurean ere. Irabaziak handitu ahala finantza merkatuetako inbertsioa handitu dena, izaera espekulatzailea eta oso iheskorra den inbertsioa alegia. Eta horrek ez du enplegua era esanguratsuan sortzen.

Gainera enpresa produktiboetan txertatu den kapital urriaren parte gehiena ez da enplegua sortzera bideratu, baizik eta zorrak ordaintzera eta kasurik hobereanean ere enplegua sortzen ez duten produkzio eta berrikuntza sistemen hobekuntzara. Azkenaldian egon den enpleguaren hedapen xumea enplegu finko eta osoa zatikatu eta prekarioa bihurtzearen ondorioz eman da neurri handi batean.

Bestalde, atzerriko inbertsioa erakartzeko Elkartein Gaineko Zergaren tasa jaitsiera ona dela ere entzun da argudio gisa. Irizpide hau balekoa da Irlanda edo Luxenburgoko bezalako zerga paradisuen kasuetarako, baina horretarako tasa %6,25era jaitsi beharko litzateke. Hori balitz euskal estrategia produktiboaren helburua, industria 4.0 delakoa hutsala litzateke. Ostera, azterketa ugari frogatzen dute zerga arintzea enpresa transnazionalen kokapen estrategietako faktore moduan oso atzean kokatzen dela.

Zerga atzerakada honek gizarte zerbitzu eta prestakuntza publikoen maila eta kalitatea arrisku bizian ipintzen ditu eta, horrenbestez, desberdintasun sozioekonomikoak areagotzeko joera indartzen du. ■